

Ekonomia społeczna: potrzebna czy niepotrzebna

Ekonomia społeczna (przedsiębiorczość społeczna) to specyficzny system działania polegający na osiągnięciu celów społecznych metodami gospodarczymi. To dziedzina aktywności, która opiera się na wartościach solidarności, pomocniczości i integracji społecznej. Kluczowym jej ogniwem są przedsiębiorstwa społeczne, które w ramach prowadzenia działalności gospodarczej realizują działania integracji społecznej i zawodowej, dostarczają usługi społeczne czy pobudzają aktywność społeczności lokalnych.

Ekonomia społeczna pomaga zapobiegać wykluczeniu społecznemu i łagodzi napięcia społeczne. Mówiąc szerzej: ekonomia społeczna wspomaga proces budowania społeczeństwa obywatelskiego. Odpowiada też priorytetom Unii Europejskiej: spójności społecznej, pełnemu zatrudnieniu i walce przeciwko biedzie, demokracji uczestniczącej, lepszemu zarządzaniu oraz stabilnemu rozwojowi.

Instytucje ekonomii społecznej są podmiotami gospodarczymi i społecznymi działającymi we wszystkich sektorach. Mogą one przybierać różne formy, wśród których wymienić należy: banki spółdzielcze, ubezpieczenia wzajemne, spółdzielnie, fundusze poręczeniowe, przedsiębiorstwa społeczne i socjalne, agencje rozwoju regionalnego, stowarzyszenia, fundacje. Przedsiębiorstwa te są szczególnie aktywne w takich obszarach jak: ochrona socjalna, usługi socjalne, zdrowie, banki, ubezpieczenia, produkcja rolnicza, sprawy konsumenckie, praca stowarzyszona, rzemiosło, sektor mieszkaniowy, dostawy, usługi dla mieszkańców, szkolenie i edukacja, zakres kultury, sport i rozrywka.

Ekonomia społeczna to sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych społeczną marginalizacją, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych, użyteczności publicznej (interesu ogólnego). Oznacza to, że dla podmiotów ekonomii społecznej istotne znaczenie – obok celu gospodarczego – ma misja społeczna.

Ekonomia społeczna może być i jest sposobem odpowiedzi na wiele innych problemów współczesnego świata. Ogromną wagę przykładają się np. do roli, jaką przedsiębiorstwa społeczne mogą odegrać w zrównoważonym rozwoju (tak na poziomie lokalnym jak i globalnym), w tym w działaniach na rzecz rozwiązywania problemów związanych z ochroną środowiska czy z szeroko rozumianymi działaniami edukacyjno-kulturalnymi. Najczęściej przywoływane w kontekście przedsiębiorstw społecznych (czasem wręcz niesłusznie do niej redukowane) są kompetencje w dziedzinie działań prozatrudnieniowych. Mogą one mieć bardzo różnorodne formy.

Dla wszystkich celem jest albo podniesienie szans na rynku pracy (od informacji, szkoleń i doradztwa poczynając, aż po bardzo zaawansowane i spersonalizowane formy wsparcia, np. takie jak job coaching), albo faktyczne zatrudnianie osób w formach tymczasowych lub stałych.

Obecnie poza rynkiem pracy pozostają bardzo liczne grupy osób, które nie są w stanie samodzielnie odnaleźć się na nim. To im w pierwszej kolejności potrzebne są przedsiębiorstwa społeczne. Wspomagają one zatrudnienie specyficznych grup osób, np. osób młodych (w tym opuszczających domy dziecka), osób, które starają się godzić pracę z opieką nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi (np. chorującymi członkami rodziny), osób po 50. roku życia, a nawet seniorów, którzy często nie chcą zaniechać aktywności zawodowej i społecznej. Dotyczy to jednak w szczególności osób, które z powodu obiektywnie niższej wydajności pracy nie są w stanie konkurować na otwartym rynku (chodzi tu m.in. o osoby o różnym stopniu niepełnosprawności). Spowodowanie, aby zostały zatrudnione, i utrzymanie ich w pracy wymaga wsparcia.

Kompetencje przedsiębiorstw społecznych są tu nieocenione. Umiejętność i gotowość do zindywidualizowanej, całościowej pomocy podopiecznym odróżnia w dużej mierze przedsiębiorstwa społeczne (i szerzej – organizacje pozarządowe) od wielu innych instytucji świadczących usługi na rynku pracy – w tym, w szczególności, od instytucji czysto komercyjnych. Orientacja na misję i rzeczywista intencja trwałego rozwiązywania problemów daje im olbrzymią przewagę w tego rodzaju działaniach. Z tego wynika konieczność przeprowadzenia ekonomii społecznej w życie, ponieważ ekonomia społeczna jest bardzo potrzebna.